

Előfizetési árak:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy óra 1 „
Egyes szám 4 kr.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyom-
dája Nagybecskerek, Uri-
utca 276. sz., hová az
előfizetések és a lap szét-
küldésére vonatkozó felszó-
lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,
Ferencz-József-tér,
Bauer-féle ház
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény
intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogad-
tatnak el. Azonkívül az
összes hirdetési irodákban.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

Miniszteri program.

Nagy-Becskerek, augusztus 13.

Baross tárczája nem volt, nem lehetett sokáig árván, az érdekek annyi meg annyi szála fűződik hozzá, hogy gondoskodni kellett egy interim kezelőről, genialis pénzügyminiszterünk személyében, míg Baross örökébe, méltó utódját helyezhetik.

Lukács, jelenlegi kereskedelmi miniszterünk, lett Ő Felsége kegye folytán e nehéz és gondteli tárcza viselője, ki, ha szabad mondanunk, Baross iskolájából került ki, erre vall, hogy a miniszter ur törekvései egyazonosak, nagy elődje törekvéseivel és céljaiival.

Ő, ki hosszú időn át mellette és vele, melengette, ápolta kereskedelmünk, iparunk és közlekedésünk eladdig zsenge csemetéjét, eltanulta tőle, mint hisszük, az energiát, melyet e ressort megkíván.

A miniszter ur multja az állam szolgálataiban feljogosít bennünket arra, hogy tőle méltó folytatását várhassuk, a megkezdett, de pályája zenitjén leltűnt miniszter hatalmas nagy arányú koncepczióinak.

E tárcza involválja első sorban a jó hazafit, azon értelemben, melyben az Baross volt, ki első sorban magyar volt tettben és gondolkozásban.

A Marosvásárhelyen adott program erről biztosít bennünket.

Miként a szellemiekben úgy az anyagiakban is kell, hogy magyarok legyünk. Jól látszik tudni Lukács Béla, hogy erőteljes kereskedelmi s ipari osztály nélkül nem tarthatunk lépést a művelt nyugattal, melytől pedig elmaradnunk, ama hivatásnál fogva, melyet keletfelé betöltünk s melyre szituáczióink és viszonyaink utalnak, nem szabad. A Marosvásárhelyen elhangzott ige — testet fog ölteni.

Folytatni azt, mit az uttörő biztos kézzel kijelölt, az ő szellemében, csak oly nehéz feladat, mint megadása ennek a helyes iránynak.

Az érdem semminél sem lesz kisebb, ha az új miniszter ezen az alapon tovább épít.

A középosztály nagyobbára a kereskedelmi pályán, az alsóbb osztály leginkább az iparokhoz tömörül, a mily nehéz az egyik, épp oly nehéz a másik érdekeinek kielégítése.

A tűnő század oly eszméknek készíti talaját, melyen a jövő fog épülni és emelkedni.

A szociális kérdés éppúgy a munkaadók, mint a munkások kérdése, szemben ezen vehemens árral, mely a külföldről felénk is jó, habár nálunk hatása nem is oly intenzív, megtenni a biztos és kielégítő intézkedéseket, mindkét részről, ugyancsak megki-

vánja az erő és előrelátás, nem csekély mérvét.

Mindezeket Lukács Béla tapasztalatból tudja és fogja tudni méltányolni.

A mellett, hogy az önálló magyar kereskedelem és ipar igaz hive, fenn kívánja tartani a külfölddel is a folytonos relációt, a mi programjával teljesen összeférő, mert az elszigetelés, az elzárkózás, ezen réges-régen igen hangoztatott elvek, egyik félnek sem válhatnak előnyére.

Közlekedésünk hiányainak, óriási lendülete mellett is, pótlása ugyan csak programja a miniszter urnak, a minthogy feltétlen s igaz barátja az elődje létesítette zónának. Ez utóbbit illetőleg programja, egyszersmind kritikája a zóna ellen intézett támadásoknak, melyek még önzetlen elődjét érték, de a melyek alatta még alaptalanabbakká válnak.

A nemzeti-kiállítás sorsa felett, a koczka el van vetve, pedig az ország előnyére, a mennyiben az új miniszter elődje ezen kedvencz ideáját is megvalósítani kívánja, kegyelete jelleül egyrészt az elhunyt iránt, másrészt bizalomból iparunk és kereskedelmünk iránt, melynek egészséges fejlődését hadd dokumentálja ez a kiállítás.

A hatás elmaradhatatlan, mert ezen nemzeti kiállítás által figyelmessé lesz

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

A született feltaláló.

— A „Torontál” eredeti tárczája. —

Leereszkedő köszöntéssel toppantott be reggeli 8 órakor Edison Elihu amerikai honpolgár Sir Thomson Haddan szabadalmi irodájába. Az iroda egyike a legjobbaknak és legkeresettebbeknek és Edison Elihu ur egyike a legutolsó klienseknek.

Az irodában a szolgálta porolta az állványokat, kivüle senki sem volt az irodában. De azért Elihu, rendes szokása szerint, méltósággteljesen beleeresskedett a Thomson ur klienseinek szánt karosszékbe, éppen úgy, mintha legalább is pár ezer dollárt hozott volna a találmánybuvárnak.

Edison Elihu 42 éves férfi volt, szakál, bajusz és biztos jövő nélkül. Mesterségének a mulakatosságot vallotta; tényleg tanult kereskedő, elcsapott vasutas, szolgálatban levő házmester és született lángész és feltaláló volt. Ez utóbbi mesterségében a legnagyobb tőkélyre vitte. Találmányainak számát ő maga sem tudta, de annyit önértetesen állított mindig, hogy találmányai az emberiség jövő boldogságát hordják méhük-

ben. Lángesét az iparnak egymástól nagyon távol eső terein foglalkoztatta. Találmányai a legváltozób ipari cikkekkel ölelték fel és megtöltötték bizarr képekkel elcsigázott agyát, mintái pedig szűk lakásának minden zegét-zugát. Annyira vitte a feltalálását, hogy bizony ha istállója van, még ebbe is csupa új találmányu minta-paripát állított volna.

Mint minden emberi cselekedet, úgy Edison Elihu találmányai is alá voltak vetve holmi földi fogyatkozásoknak. Először semmit sem értek, másodsor a legbizarrabb kategoriába tartoztak, harmadsor pedig azt a szégyent hozták Elihu fejére, hogy miattuk, bölcs okozójuk New-York összes szám szerint 65 szabadalmi irodájából ki Edison Elihu a pénztelen feltalálókhoz tartozott, de azért ez — a kiküszöböltetés keserves percseitől eltekintve — nem hervasztotta el viruló reményeit.

Minden reményének, önbizalmának és egész lényének egy támpontja volt: a neve. Ezt hangsúlyozta valahányszor egy-egy találmányáról beszélt — soha sem beszélt másról. — Ezzel akart imponálni, meg a leborotvált ábrázatával, amilyen a valódi Edisoné is. Csak egyről feledkezett meg-

Arról ugyanis, hogy az igazi Edisonnak a neve Tamás, Elihu pedig a feltalálás büvös mesterségében volt Tamás. A villamosságban s a repülésben legtöbbet fáradozott Elihu s a repülés terén nem is kellett kísérletekkel vesződnie, mert valahányszor egy-egy szabadalmi irodába ment, mindannyiszor önkénytelenül kísérletezett.

Első találmánya egy ablakkal ellátott esernyő volt, melynek célját az képezte, hogy regényes hajlamu ifjak és leányok esős időben is láthassák a vándorló felhőket. Második terméke épen nem meddő lángeszének egy csizmahuzóval összekötött petroleumlámpás, melynek célját nem igen kell magyarázni. A későn hazajövő férj ugyanis csak beleállítja csipőjét a huzóba és a lámpa meggyullad. E találmány különös tekintettel van a pityókos állapotban leledzőkre.

E nyughatatlan fej most már a mosónék tönkretételére fordította erejét, akik neki sok kellemetlenséget okoztak. Feltalált egy 365 finom rétegből készült férfi-inget. A napi használat után le kellett szakítani a felső réteget és az ing ilyenén tisztán le- szolgált az esztendő. Szőkővekre külön 366 rétegű ingek gyártását vette célba,

reánk a külföld, de ha egyéb hasznát nem is lenne, az esetleg szunnyadó erőket az országban benn egy nemes versenyre fogja ösztökélni.

Az új miniszter programjának változatosságához nem fér szó és hogy ígéretét beváltja, ezen kalaidoscopszerűnek tetsző terrenumon, ahhoz, — ismervén benne a fáradhatlan szorgos munka edzett emberét, — kétség nem férhet.

H.

Szapáry Gyulagróf miniszterelnök több heti tartózkodásra Ostendébe utazott és a miniszterelnöki és belügyminiszteri tárczák vezetésével Wekerle Sándor pénzügyminisztert bizta meg.

Az államháztartás az 1892. év második negyedében (apr.—jun.) a pénzügyminiszteriumnak imént megjelent pénztári kimutatásából kitetszőleg, föltötte kedvező eredményeket mutatott. A bevételek — mint táviratilag már jeleztük, — teljes 7,173,033 frttal voltak kedvezőbbek, mint az 1891. év II. negyedében.

Még pedig kedvezőbbek főképen: a fogasztási adóknál 1,253,264 frttal, a belyegjövédéknél 175,473 frttal, a vasműveknél 145,707 frttal, a magyar kir. államvasutaknál 5,718,323 frttal stb. — A kimutatás szerinti kiadások összege 2,001,771 frt 97 krral nagyobb, mint az 1891. év II. negyedében. Jelentékenyebb eltérések a következők: Közösügyi kiadások czimén 924,708 frt 57 $\frac{1}{2}$ krral kevesebb vétetett igénybe, mint a múlt év hasonló időszakában. Az államadósságok összes neméinél 981,036 frt 73 krral több a kiadás, a mi azonban átmeneti jellegű és a következő évnegyedekben kiegyenlítést nyerend. A Horvát-Szlavonország beligazgatási szükségleteinél mutatkozó 136,435 frt 91 $\frac{1}{2}$ krnyi nagyobb kiadás a nagyobb előirányzatnak felel meg. A pénzügyi igazgatás, adóbeszedés s kezelési költségek és a nyugdíjak czimén mutatkozó 293,655 frt 91 $\frac{1}{2}$ kr. több kiadás a nagyobb szükséglettel, illetőleg a magasabb előirányzattal függ össze. A lottojövédéknél jelentkező 202,484

frt 60 kr. kedvezőtlenebb eredmény a kifizetett nagyobb nyereséményeknek tulajdonítandó. — A végeredmény következő:

A bevételek összege 7,173,033 frttal, a kiadásoké 2,001,771, nagyobb, mint a múlt év hasonló időszakában volt. És így az 1892. év II. negyedének mérlege 5,171,262 frttal kedvezőbb, mint volt az 1891. év II. negyedének mérlege.

A füstnélküli löpor. A bécsi távirati iroda illetékes helyről következők közlésétélére van felhatalmazva: Egy budapesti lapnak híre a füstnélküli löpor kudarcáról minden tényleges alap nélkül. Többrendbeli kísérletek után sikerült a nagyban való gyártáshoz való átmenetnél, a gyártmányok két-ségtelenül biztosított tartóssága mellett oly tulajdonságokat kölcsönözni, mik semmi kivánni valót nem hagynak fenn. A pozsonyi és blumauigyarak most teljesen a löpor nagyban való gyártásával vannak elfoglalva.

A valódi erény.

(Az asszonyok pszichológiájához.)

Oh uraim!

Ne beszéljenek nekem arról, hogy önök nem hisznek az erényben! Hogy fikciónak tartják, s mosolyogva hallgatják a meséket, a melyek arról szólnak, hogy létezik valódi erény, s vannak még asszonyok, a kik szigorúan veszik kötelességeiket, hiven megtartják esküjüket, s nem térnek le a tisztesség útjáról soha!

Ne beszéljenek nekem arról!

Való igaz, hogy idealista voltam mindig, s hogy több ragyogó színűt láttam az életben, mint mások, a kik a köznapiaság szemüvegével bámulnak bele a világba.

Hanem úgy hiszem ahoz, hogy az ember az erényben higgyen, nem kell idealizmus. Csak tisztán kell látni és lépten-nyomon talal az ember asszonyokat, a kik inkább angyalok, mint földi lények, a kik ragyognak, tündökölnek; a kiket vakító fény övez körül, mely megvilágítja egész környezetüket — szóval: találni asszonyokat, a kiket tetőtől talpig az erény fenséges palástja takar be, a kik magasztosak és imádsárra méltók.

Ha önök Edithet ismernék, ezt a takaros, kívánatos kisasszonykát, minő másként beszélne akkor!

— Folytassa.

Elihu folytatta.

— A leggeniálisabb találmányról lesz most szó, azért különösen figyeljen Mr. Thomson, mert nem tudom, el tudom e még egyszer mondani.

Elihu agyanis azt gondolta, hogy minden lángésznek hirtelen halállal kell kimulnia.

Arról van szó, hogy két igen hasznos dolgot, a melyek eddig külön tettek hasznos szolgálatokat, most egyesítsünk. Nemde, Ön is mindig elhagyja a fogpiszkálóját? Lássá, én is vagyok vele, most sincs nálam (ez igen hihető volt). De az inggomb, az mindig helyén marad. Rendeltetésénél fogva ugyanis az inggomb két ellentétes irányban húzó ruhadarabrészetnek lyukaiba van helyezve. Nem kell hosszasan magyaráznom, hogy a két ellentétes erő nyugalmat szül s az inggomb mindig helyén marad. Erre alapítom én a találmányt. Az inggomba belehelyezzük a fogpiszkálót és ezentul nem lesz oka senkinek sem panaszkodni arról, hogy fogpiszkálóját elvesztette. Azt is elmondom mindjárt, hogy szándékozom értékesíteni. Természetesen szó sincs arról, hogy ezt a találmányt kiengedjük kezeinkből. Mi ketten, Ön Sir Thomson, és én Mr. Edison Elihu newyorki lakosok, mi fogjuk ezen rendkívüli fontosságú iparcikkal a világ öt részét ellátni. Szállítani fogjuk Massachusets államtól egészen Tokióig. És Kamchatkától Kamerunig az emberek mindenütt inggomb fogpiszkálójával fogják fogaikat ebéd után

Ha látnák minő ragaszkodással van vén férjéhez! Minő tisztelettel, gyengédséggel veszi őt körül! S minő retentő gondnal és skrupulozitással vigyáz minden lépésére, nehog a rossz nyelveknek még csak a legkevesebb tájuk is legyen a pletykára!

Oh, uraim! Mióta én Edithet ismerem, hallottam őt az erényről elmélkedni, — azóta van csak az én helyes fogalmam a — valódi erényről!

Edith férje egy ízben valahol a délvídeken utazgatott. Hivatalos küldetésben járt, nem volt kilátás rá, hogy egyhamar visszatérjen. Ugy hiszem valami nagy kincstári birtokot mért fel, mert mérnök volt.

Szóval távol volt, s Edithre nem ügyelt fel senki. Azaz, hogy ő maga legjobban ügyelt magára, s nyakig beburkolozott az erény palástjába.

Hanem persze egynémely makacs kételkedő roppantul reménykedni kezdett, mikor Edith férjének távolléte nyilvánvalóvá lett.

Azok, a kik az erényt csak piktus maszkuksznak tartják, s azt hiszik, hogy csak az az asszony nem bukik el, a kinek — nincs alkalma rá.

Ezek közé tartozott Ficsi ur is, a ki tán még soha sem talált ellenállásra az asszonyoknál, a ki pompásan ki tudott lesni minden alkalmat, s a kinek lehető legselejtebb fogalmai voltak az erényről.

És ez a jó ur egy napon minden előzetes bejelentés és hívás nélkül egyszerre csak megjelent Edithnél.

Az asszonyka budoárjában ült, vékonyka, sok helyen nyitott pongyolában, s roppant zavarba jött a kopogtatás hallatára.

Alig volt ideje kissé rendbe szedni magát, s elrejtteni a szobában egyet-mást, midőn már megnyílt az ajtó s berontott azon Ficsi ur, egy ellentállhatatlan pepita nadrágban s hódító mosolyal az ajkán.

No, hanem ez a jó ur megjárta!

Fél perc mulva már megfagyott ajkán a mosoly. Edith összeránczolt homlokkal fogadta és szemei villámokat szórtak, s kezeikét sem engedte megcsókolni.

E helyett hidegen, komoran szólt hozzá:

— Kíván valamit, uram.

Ficsi urat zavarba hozta a kérdés. Mit feleljen erre? Legjobb lesz gondolta, ha kitérőleg felel, azzal a szóval, a mivel már annyi csatát nyert meg, s melyet az asszonyok olyan örömet hallanak.

Ezt felelte tehát:

— Szeretem! — s térdre borult.

Az asszonyka azonban felugrott, mint a kit egy vipera csipett meg. Maga elé terjesztett karjaival olyan volt, mint egy haragvó istennő.

Ajkai remegtek a felindulástól, a midőn beszélni kezdett:

tisztítani és fogpiszkáló inggombbal fogják ingeiket gombolni. 100.000 dollár tőke biztosan hoz évenként 8000 dollár kamatot. Ekkor megállt s jól megnézte gondolatában a 8000 dollárt.

Azután folytatta.

Önnek van pénze, nekem nincs. Nekem van geniális találmányom, Önnek nincs. Adjuk össze e kettőt és 10 év mulva saját vasutaink fogják szállítani a fogpiszkáló-inggombokat. Adja be a világ összes szabadalmi hivatalaihoz a szabadalmi kérvényeket.

Egyet mondok még. Ez a geniális találmány megérdemli, hogy születésekor rögtön megjutalmaztassék. Én — és itt Elihu akadozni kezdett — legszebb jutalomnak tartanám Miss Ellen Thomsonnak, az Ön leányának kezét. Itt állok, egy valódi gentleman, adja nekem leányát feleségül.

Mr. Thomson megnyomta a csepenyüt. A szolgál bejött, annak intett egyet és Sir Edison Elihu, számos geniális cikknek a feltalálója, kint volt a folyosón.

Ez volt az egyetlen szabadalmi iroda Newyorkban, a hova még mehettem és most innen is . . .

Lent a kapu alatt Mr. Thomson cég-táblája alatt állott meg Mr. Edison Elihu s azon gondolkodott, hogy honnan vegyen utiköltségre való pénzt Washingtonba. Ott vannak még szabadalmi irodák.

Bergl Sándor.

nehogy a rétegek és napok számának össze nem egyezése miatt kifogásolják találmányát a pedans amerikaiak.

Valahányszor találmányai értékesítéséhez fogott, mindannyiszor kudarcz lett a dolog vége. Mindegyik találmányára külön részvénytársaságot akart alapítani, de ez sehog sem akart sikerülni. A különben vállalkozó szellemű yankeek igen zsugoriaknak mutatkoztak vele szemben. Lelki szemei előtt óriási számoszlopok állottak, amelyeknek mindig megmaradt az a hibájuk, hogy csak számoszlopok. Így találgatott fel, így ábrándozott és számolt 15 sovány esztendőn át Elihu, minden évben remélve, hogy a következő az a várt kövér esztendő és minden esztendőn csalódva, hogy ez sem volt az.

Most is a következő „bistos“ kövér esztendőn merengett el, midőn belépett az iroda tulajdonosa Mr. Thomson Haddan. Elihu felállott és jelentőségteljesen pislogott Mr. Thomson felé. De ez a legnagyobb cziniszizmussal, amilyen csak egy szabadalmi iroda-tulajdonostól kitelhetik, azt mondta:

— Tudja, hogy nincs időm, röviden végezzünk.

— Igenis, Sir Thomson, röviden fogok végezni, olyan röviden, a mint az ilyen geniális gondolatnál csak lehetséges.

S avval szemei a lehető legjelentősebb kerekdedségét nyerték, de ez Thomson urat nem hozta ki flegmájából. Egyet dörmögött s foghegyről szólt csak.

— Nem tudom, uram, hogy ki bátorította önt fel arra, hogy engem akkor, mikor férjem nincs hon, megrohanjon és megsértsen. Nem tudom, minő vakmerőség szállta meg önt, hogy így merjen hozzám beszélni... Bátorítottam én valaha önt...? Mosolyogtam, kacsiintottam csak valaha is öntre? Azt hiszi tán, hogy én is ama nők közé tartozom, a kikkel önnek olyan sok dolga van? A kikben sem erény, sem tisztesség, sem becsület, sem hitvestársi ragaszkodás nincs? Ah, ön az egyszer nagyon megtévedt! Én ismerem kötelességemet, s nem térek le az erény utjáról soha...! Én szeretem férjemet, s nincs szükségem léha udvarlókra, a kiktől irtódom! Ha ön eddig még nem találta fel az erényt, lelje fel az most — bennem! Tudja meg, hogy nem minden nő egyforma...! Tanuljon ebből az esetből, gondolkodjék rajta és most, kérem, — távozzék...!

Ah, uraim, mikor én ezt az ablakfüggönyök mögül, — a hova Ficsi ur elől hirtelen el kellett rejtőzöm, (nehogy meglásson,) — láttam és hallottam, a mikor megcsodálhattam Edith királynői természetét és Ficsi ur elkéseregett ábrázatát, — hirtelen roppant tisztelet fogott el a valódi erény iránt, s ez idő óta szentül meg vagyok róla győződve, hogy ez valóban létezik.

—cs.

HIREK.

— **Közlekedés az aradáci uton.** Az aradáci ut javítása végett a rendőrség a pályaházhoz vezető utat következőkép állapította meg. Az ut a mellencei ut vagy Magyar-utcán végig a Honvéd utcába, onnan a Kossuth- és Lenau-utcákon keresztül az eleméri sorra vezet, a honnan balra kanyarodva a vasuti pályaház érhető el.

— **Halálozás.** Egy érdemes, köztiszteltetben álló polgártársnak halálhíre vészünk. Perjati Antal, kereskedő és városi bizottsági tag tegnap délelőtt 9 órakor meghalt. A mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Perjati Francziska saját, mint fiának: Perjati Mártonnak, menyjeinek: Emilia és Máriának, végre unokáinak: Germain, Jani és Erzsébetnek nevében, mélyen szomorodott szívvél jelentő szeretett fiának, illetve férj, testvér és nagybátyának Perjati Antal, helyb. kereskedő és vár. képviselőnek, életének 57. és boldog házasságának 23. évében súlyos és hosszas betegség és a halotti szentségek felvétele után f. é. augusztus hó 12-én d. e. 9 órakor történt elhalálozását. A drága halott holnap augusztus hó 13-án, d. u. 5 órakor fog a helybeli róm.-kath. sirkertben eltemettetni, az engesztelő szent

A chicagói világiállításról.

America lapjai alig győzik már most is leírni azt a nagyszerűséget, melylyel az újvilág lakossága a chicagói világiállításán megünnepelni szándékozik Amerika felfedezése négyzszázados évfordulóját. Hogy mily nagy mérvű lesz e kiállítás, arról fogalmat alkothatunk magunknak, ha elolvassuk csak egyetlen részét a leírásnak, melyet a Chicagóban megjelenő „Westen“ után a következőkben akarjuk olvasóközönségünknek bemutatni.

A Flóra a világiállításán.

A kertészeti osztály minden tekintetben nagyszerűnek ígérkezik, úgy hogy Flóra gyermekeinek szépsége egyenként és csoportonként egyaránt soha még eddig nem látott módon lesz bemutatva.

A kiállítás felette tudományos és tanulságos értékű lesz; míg a nagyközönséget csak az összecsoportosítás, a tarka színezés és a virágok illata fogják lebilincselni és meglepni, a szakembernek alkalma kínálkozik a részletekbe hatolni és elméleti tapasztalatait gyakorlatiak által gazdagítani.

Míg a Jackson-park minden részében alkalom kínálkozik meggyőződést szerezhetni a kertészeti-osztály rendezőinek munkásságáról és művészi érzékéről, a főérdeket mégis Flóra palotája tereli magára. E büszke épület 998 láb hosszú és 250 láb

mise pedig 17-én, délelőtt 10 órakor meg tartatni.

A bánáti zsidóság czim alatt közölt hírünkre vonatkozólag a következő sorokat vettük:

Igen tisztelt szerkesztő ur! Engedje meg, hogy Iványinak „A bánáti zsidókról“ szóló, a „Budapesti Hírlap“ban megjelent és a „Torontai“ban reprodukált cikkke fölött én is nyilatkozzam.

Örömmel olvasok minden cikket, a mely megröjja a hazánkban uralkodó germanizmust, de nem engedhetem meg, hogy az egyes egyénben, egyes családokban a magyar nyelv és a magyar kultúra ellen tapasztalható abstinencia általánosításék. E ferde nézetet a cikk szerzője csakis Marillavölgy sajtáságos társadalmi viszonyaiból merithette. Ugyanis én is ismerem Marillát ép úgy, mint Iványi, annak társaságát és fűrdövendégeit még jobban, mert magam is délmagyarországi lévén, a legtöbb Torontai és Temes megyéből ott időző családdal szorosabb érintkezésbe jöttem, és így azt állithatom, sőt a „Kurlista“ és az abban előforduló zsidó vendégek felsorolása után be is bizonyíthatom, hogy az ott nyaraló délmagyarországi zsidók nagyobb része tökéletesen magyarjku és ott is magyarul beszél. Iványi, perze, mint a magyarosodás heves apostola, minden német szót erősebben és kellemetlenebben hall, mint más, a ki tudja, hogy az említett megyékben a magyarosodás nagyszerű és bámulatos gyors eredményt mutat fel. Neki Marillán csak 3—4 német zsidó tűnt fel, a kik jobbmódu voltaknál és különben is disztigáltabb módoruknál fogva nem maradhattak figyelmen kívül a többi fűrdövendégek között. A tisztelt zsurnaliszta ur, a kinek irónyaiban már sokszor volt alkalmam gyönyörködni, ezen alkalommal nem hatolt be mélyebben e viszonyokba, mert különben azon eredményhez is jutott volna, hogy ezen németül társalgó zsidók Marilla fennállása óta minden idényben ugyan azok. Iványi nr minden idényben egy és ugyan azon becskereki, temesvári és verseczi családokat és ezek tagjait hallhatta németül beszélni, tehát annál kevésbbé generalizálhatja nézetét az egész délmagyarországi zsidóságra.

Sőt mást mondok: Nemcsak hogy ezen németajku zsidók magyar gondolkozásáról és hazafias érzelmeiről kezeskedem, de azt is merem állítani, hogy a délmagyarországi zsidóság gyorsabban magyarosodott mint akármely más nyelvű lakosság hazánkban és statisztikailag bebizonyítható, hogy az

egykori lakosság között a német — nem izraelita — polgárság, sokkal visszamaradtabb a magyarosodásban, mint a zsidó polgárság. A zsidó családok, melyek oly vidéken nevelkedtek, hol nem igen hallottak magyar szót, a melyek valószínűleg még német iskolát is végezhetek, kevés kivétellel, gyermekeiket magyarul neveltetik, s ők maguk is törekszenek magyar szellemben felnövő kisdedeikkel magyarul beszélni. Ezenkívül hazafias szellemben is teljesítik hivatásukat, az állam intencióival egyetértnek, támogatják a honi és helyi érdekű ipart, tagjai a közművelődési egyleteknek s minden alkalommal készek jótéteményekre.

És mindezek után kérdelem: hogy van az, t szerkesztő ur, hogy ha például a helybeli kaszinókertben ülünk egy kis pihenés vagy fölfrissülés céljából, hogy ott a nem zsidókat is halljuk elég sűrűn németül beszélni, a mint az Torontai, Temes és Krassó Szörényben egyáltalában szokás. Germanizálással azért még sem vádolja őket senki, mint a hogy a „bánáti“ zsidóság zöme is megkivánhatja, hogy őt se vádolják azzal, mert ők ép oly jó és igaz hazafiak, mint bárki más e hazában, s mint akár a cikk írója is. A.

— **Népünnepély Antalfalván.** Az antalfalvi önkéntes tűzoltó-egyesület saját pénztára javára e hó 20-án népünnepélyt rendez. Lesz löfuttatás, gyalogosok futása, zsákfutás, árbócmászás és végül táncvigalom.

— **Egy püspök sirboltja.** Temesvárról írja levelezőnk, hogy Schlauch Lőrincz nagyváradi püspök a temesvári belvárosi római kath. sirkertben momentális sirkápolnát épített, mely a kupoláig már elkészült. Schlauch a legszebb éveit töltötte Temesvárott és a közeli Gyarmathán, mint papnöveldei tanár. A kápolnában óhajt eltemettetni.

— **Szent-István napján** a budavári helyőrségi templomban reggel nyolcz órakor lesz az ünnepi istentisztelet, a melyen Vaszary Koloza hercegprímás fog pontifikálni. Taval, a mikor a primási szék még üresedésben volt, a kormány Császka György mostani érseket kérte föl, az országos istentisztelet megtartására. Vaszary Koloza, mint hercegprímás, most először vesz részt a nemzeti ünnepen. A mise alatt a kórus Bogisich Mihály átiratában két Szent-Istvánról szóló régi szép egyházi éneket fog előadni. A hercegprímás asszisztenciáját fővárosi és vidéki lelkészekből állítják össze.

széles. E nagyszerű épület közepében egy nagy pavillon van, mely fölött üvegkupola emelkedik; e pavillontól kétoldalt szárny-épületek, szintén pavillonok vannak, melyeket függönyök választanak el a központi pavillontól. A déli pavillonban fogja felütni trónusát „Bachus isten“; ott állítják ki majd a szőlőművelés termékeit. — Hogy mily nagy a szőlőművelők közt az érdeklődés az ügy iránt, legjobban illusztrálja az a tény, hogy eddigelé 33 idegen országból érkeztek jelentkezők, illetőleg helyre való előjegyzések.

Az európai országok közül különösen Német, Francia, Olasz- és Spanyolország fognak figyelemreméltó kiállításokat felmutatni.

Chile szőlőket és mozolákat fog kiállítani, melyet kitünő minőségöknél fogva nagyrabecsülnék. California csudaország magától érthetőleg e szakaszban is nagyszerű módon lesz képviselve.

Az összes neves bortermelők jelentkezők a kiállításra s ha a Stanford californiai szenator az engedélyt megkapja, akkor oly szökőkutatót állít föl, melyből a kiállítás tartama alatt délelőtt- és délutánonként két órán át 22 láb magasságyra egy vastag sugár fog szökelleni aranyszínnel ragyogó californiai borból California résztvevőse oly nagy, hogy a legtöbb kérelmező óhajának a kívánt hely nagyságára vonatkozólag nem lehet eleget tenni.

A végpavillonokban a világ összes ré-

széinek gyümölcsei lesznek láthatók, amennyire lehetséges lesz, gyümölcsöt természetes állapotban fentartani, ellenkező esetben egyes fajok természetü utánzatban viaszból készítve fogják helyettesíteni az eredetit. A gyümölcs-szakasz számára 44 ezer négyszögletnyi terület van fentartva. Igen változatos módon fogják kiállítani California és Florida egyesült államok, azonkívül Mexiko s a délamerikai országok a különféle citrus-virágokat. Az egyesült államok szállítási rendszere oly praktikus, hogy gyümölcs, mely különben elromolnék a szállítás közben, friss állapotban érzékes rendelkezési helyére; ez a „refrigerator-vaggonok“ segítségével történik. A Jackson-parkban a gyümölcsöt ezután hűtőházakban helyezik el s így őrzik meg hosszabb időre friss állapotban.

A virágkiállítás szerfeletti mérveket fog ölteni. Az előkészületek már annyira haladtak, hogy már körülbelül 500.000 különféle fajú bokor és növény van elültetve a Jackson-parkban, a hol igen szépen virágszának is. E szakasz rendezősége rövid idő előtt felhívásokat küldött szét a világ összes részeiben lakó műkertészek és kerti virágok tenyésztőikhez; e felhívásokban felszólítják az illetőket, hogy küldjenek ingyen virágokat, a miért azután az illető kertész vagy egyesület nevét és címét az ajándék fölött függő táblára fogják feljegyezni. Ennek az az eredménye lön, hogy sok 1000 példány s pedig igen kiváló

— Háboru egy hűtlen háremhölgy miatt. Perzsia északi részében, Zendjan közelében egy hatalmas emir él, a kinek háremje a benne levő sok szép hölgy miatt egész Perzsiában híres. Ennek a háremnek a gyöngye egy cserkesznő volt, a kit az emir csak nemrég kapott egy juhnyájért cserébe. Az emir azonban nem sokáig élvezte a cserkesznő karjaiban a szerelem gyönyöreit, mert mint Teheránból írják, a favorit megismerkedett valahogyan egy gyaurral, a kit azután szerelmével elhalmozott. Az emir előtt nem sokáig maradt kedvenc hölgyének a viszonya titokban; a hárem régebb kiadása lakói irigységből elárulták neki a cserkesznő titkát. Az emir, mikor a tényállásról értesült, dühében agyonlőtte a cserkesznőt és annak a szeretőjét, azonkívül még hat háremhölgyet. A véregrzésről a kerületi kormányzó is értesült s rögtön elküldött néhány gardistát, hogy tartóztassák le az emirt. Az emir azonban, a helyett, hogy a kormányzó parancsának engedelmeskedett volna, felkoncizoltatta az érte jött katonákat. Most maga a kormányzó indult utra, hogy kézre kerítse a vérengző emirt, de alig érkezett az emir tábora közelébe, mikor egy golyó őt is földreterítette. Erre maga a sah egész sereget küldött lázadó alattvalója ellen. De az emir ettől sem ijedt meg, hanem megtámadta a sah seregét és széjjelverte. Az ütközetben a sah seregéből huszonkét ember esett el, az emir csapatából pedig tizennyolcz. Az emir végre belátta, hogy sokáig nem dacolhat a sah seregével s e miatt jobbnak találta a hegyek közé menekülni. Hogy ezzel be van e fejezve az ügy, az meg bizonytalan s nem lehetetlen, hogy még sok vér fog folyni a cserkesznő hűtlensége miatt.

— Fiumei diákok Somogy megyében. Kaposvarról június hó vegevel 27 gimnáziumi tanuló randult le Fiuméba Varga gimnáziumi tanár vezetése mellett, kikkel 9 fiumei állami gimnáziumi olasz tanuló jött el Somogyba, hogy az egész vakációt itt töltve, bejárják a Balaton vidékét, tanulják a magyar nyelvet s megismerkedjenek a magyar nép szokásaival. Varga tanár odaadó buzgalommal vezeti a derék kis olasz ifjúkat s oktatja őket uton-útfélen a magyar nyelvre s a magyar haza szeretetére. A fiúk már szépen beszélnek magyarul s el vannak ragadtatva a vendégszeretettől, melylyel a Balaton mentén utjukban találkozhatnak nemcsak a megyebeli főurak s értelmiség, de a köznéppel is. A főispán a megyei bizottsági tagok közt pénzt gyűjtött számukra, me-

szépségük, érkezett már eddig is Chicagóba. Az ajándékok közt van 50,000 ritka rózsabokor, melyek a Californiától Magyarorszáig terjedő hosszú uton termettek.

A kertészeti kiállítás gyöngye, a virágszakasz ritka látványosságot nyújtani s a mellett a Flora az impozans épület különböző részein lesz elhelyezve, még pedig a főhomlokzat szélein lesznek a virágházak, melyekben a legszebb és legkülönbözőbb fajokat fogják magukban foglalni.

Mindenféle orchideák, köztük olyanok, a melyeket az Egyesült államokban, sőt az egész világon eddig nem láttak, lettek már is bejelentve. Egy cég maga 40,000 dollárt költ orchidea kiállítására.

A kertészeti kiállítás elnöke, Samuels ur kinyilatkoztatja, hogy a megnyitás alkalmával 2000 féle orchidea, 15,000 példányban lesz látható. A nagy kupola alatt lesznek felállítva a tropikus növények, köztük japáni és chinai bambuszfák, melyek 75–80 láb magasok, továbbá 30–40 láb magas pálmák. E rotundában mesterséges dombot is emelnek, melyet tropikus növények fognak ellepni; a domb belsejében egy barlang lesz, melyben villamos fényvel fognak kísérleteket tenni az irányban, hogy mily befolyással van ez a növények gyorsabbi fejlődésére; a növényeknek fölülről való

lyen legközelebb Budapestre rándulnak az olasz fiúk, hogy megismerjék hazájuk fővárosát is. Kaposváron a vezető tanár gyűjtése folytán a közönség gondoskodik ellátásukról. Valószínű, hogy jövőre többen is követik a 9 fiu példáját.

— Öngyilkos katonák. Pozsonyban agyonlőtte magát egy Groller József nevű gyalogos közlegény, a ki az odavaló hadtest parancsnokságnál szolgált. A mint mondják, azért lett öngyilkossá, mert megunt a császári és királyi gyöngyöletet. — Mosonyujfaluban H i n t e r m a y e r György 9. huszárezredbeli közlegény lőtte agyon magát e hónap 8-án. Gagern lovassági felügyelő aznap tartott szemlést az ezred fölött s Korponay káplár előre megvizsgálta a szakaszát, hogy a legények jól kifényesítették-e a gombokat. Hintermayer nem akarta magát megvizsgáltatni és gorombászkodott a káplárral, a ki őt e miatt arczul ütötte. Ez kevéssel a kivonulás előtt történt s mikor a többiek lóra ültek, az arczul ütött közlegény belopódzott a házba, a hol elszállásolt volt, s föbe lőtte magát. Azonnal meghalt.

— Óriás kecsge. Az Aach folyóban Memmingen mellett nemrég 62 centiméter hosszú s 7 $\frac{1}{2}$ font súlyú kecsgét fogtak, mely már előbb is ismert volt a halászok között nagy falánksága miatt, úgy hogy megfogására 10 márka jutalmat tűztek ki.

— x — Külső használatra. Testrészek fájdalmai, csuzos es köszvényes bajok és mindennemű gyuladások a „Moll-féle francia borszesz“-szel gyógyíthatnak biztos sikerrel. Egy üveg ára 90 kr. Szétküldés naponként utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és k. udv. szállító által Bees, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszer-tárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ö gyári jelvényével és aláírásával. 4

Irodalom és művészet.

* Az új italméresi törvény. Most jelent meg Lampel (Wodianer) könyvkereskedésében az e napokban kihirdetett Új Italméresi Törvény (1892. XV. t. cz.) a törvény szövegével s terjedelmes magyarázattal. (Ára 40 kr.) Gyakorlati hasznosságát különösen kiemeli az, hogy az előbbi jövedéki törvényektől tett eltéréseket kiténteti s az új törvényben csak hivatkozott régebbi törvényi intézkedéseket közli. — A tájékozást nem kevésbé eme-

villamos megvilágításával egyidőben villamos áramat vezetnek majd a talajba.

Ugyanezen szakasz két udvarában Californiából és Floridából hozott több száz példány narancsfákból alkotott fasorokon keresztül járhatnak majd a látogatók; minden egyes fa vagy 200 érett gyümölcsöt hord magán. Ezen udvarokban továbbá különféle citrom és bananafa csoport lesz.

California még nagyobb mérvű kiállítást rendezett volna, mert kérvényében a nyertnél 50-szer nagyobb területet kért.

Ezzel szemben a Midway Plaisance-on kap California kárpótlást, a hol egy acrenyi területen citromberkeket fog elhelyezni. Igen vonzó és ritka érdekes lesz a virágsziget. 15 acrenyi területen lesznek elhelyezve a kerti virágok, miknek ambrosia illata már messziről fogja magára vonni a közönség figyelmét. E szigeten lesz elhelyezve a mikadótól Chicago városának ajándékozott japán templom. Azonkívül körülbelül 18 pavillon lesz elhelyezve e szigeten, melyekben a közönség rózsá és jazminillatban pihenheti ki fáradozásait.

A kiállítás északi pavillonjában lesz elhelyezve a főzések szakasz. Egy másik pavillonban a virágokra ártalmas rovarok lesznek bemutatva. A kiállítás e részének élén Samuels és Thorp urak állanak, a kik mindketten szakemberek e téren.

— a — 6.

lendi az is, hogy az „Előismeretekben“ ezen jövedéki reform célját, feladatait, előnyeit s kifogásait, ezeknek megczafolásával is — úgy az előbbi törvényhozásokkal szemben, a létesített újításokat s módosításokat bőven megismerteti. — Tüzetesen foglalkozik a kizárólagos italméresi jogosultság természetének s irányszabályainak fejtegetésével. — És a fontos kérdéseknél felhasználta a parlamentben s bizottságiban felmerült vitákat s különböző véleménynyilvánulásokat is.

Táviratok.

Fiasko a konzulok értekezletén.

Budapest, augusztus 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Tangerből érkező jelentés szerint, a konzulok értekezlete sikertelenül ért véget. Spanyolország nem hajlandó beleegyezni, hogy a hatalmak közösen járjanak el, sőt Franciaország még ebben az értekezletben sem akart részt venni. Mint várják, az angol kormány a hármas szövetséggel egyetértve, javaslatokat fog tenni. Egy közös konferencia tartásának terve azonban dugába dőlt Franciaország magatartása miatt.

A tápéi választási harc.

Budapest, aug. 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A tápéi választás elhalasztására vonatkozólag, több ellenzéki lap szerint Bánffy Dező báró képviselőházi elnökhöz intézett tiltakozó sürgöny, eddig nem érkezett meg Bánffy elnökhöz. Az elnök napok óta Budapesten időzik.

A primas bátyjának balesete.

Budapest, aug. 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Esztergomból távirják: Vaszary Kolos hercegprimas bátyját, Vaszary Mihályt, ki Esztergomba jött és a palotába szállt, szállhűdés érte. Állapota teljesen reménytelen. Az egyháznagyot testvérbátyja állapotáról táviratilag értesítették.

A kolera.

Budapest, aug. 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Pétervárról jelentik, hogy a nyugati és északi kormányzóságokban a kolera nagyobb pusztításokat visz végbe.

Budapest, aug. 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Megerősítik azt a hírt, hogy Lissabonban koleraesetek fordultak elő.

Az angol kormányválság.

Budapest, aug. 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londonból jelentik: Salisbury ma Osborneba utazott, hogy a királynőnek átadja az összkabinet lemondását. Gladstone hétfőn megy a királynőhöz kézsókra. A királynő valószínűleg ma este vagy holnap reggel bizza meg az új kabinet alakításával.

A szerencsésjéjtől üldözött rendőrbiztos.

Budapest, augusztus 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisi jelentés szerint, Dresch rendőrbiztos, aki annak idején a kivégzett anarchista Ravacholt elfogta, minden fáradozása dacára nem tud lakást kapni, mert a háziurak attól félnek, hogy az anarchisták fölrobbantják a házat, a hol Dresch lakik. Most álnév alatt a

külvárosokban keres lakást a szerencsésjéitől üldözött rendőr.

Kabinetkérdés Belgrádban.

Budapest, aug. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) A belgrádi kormány kabinetkérdést akar fölvetni abból az alkalomból, hogy a skupstina változatlanul elfogadja a Magyarország-Ausztriával kötött kereskedelmi szerződést.

A bolgár kormányelnök a szultánnal.

Budapest, aug. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból azt a szenzációs hírt telegrafálják, hogy Abdul-Hamid szultán tegnap hosszas ideig tartó kihallgatáson fogadta Stambulowot a bolgár kormányelnököt. (Ha e hír való, úgy valószínűvé látszik tenni, ama jóslatásokat, hogy a filippopoli kiállítás megnyitásának napján a szultán el fogja ismerni Koburg Ferdinánd fejedelemét. A szerk.)

Gladstone kormány elnöksége.

Budapest, augusztus 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londonból jelentik: Az angol királynő elfogadta Salisbury lemondását. Hír szerint Gladstone-tól tekintettel magas életkorára, nem kívánja hogy Osborneba menjen.

Szulejman Gházi basa meghalt.

Budapest, augusztus 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból jelentik, hogy Szulejman Gházi pasa, a legutóbbi orosz-török háborúban a török hadsereg főparancsnoka, Bagdadban meghalt.

Elfogott ügynök.

Budapest, aug. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Lemberg-ből jelentik, hogy egy állítólag Silberstein Sándor nevű budapesti kereskedő ügynököt Zmiazicsében kémkedés miatt elfogtak.

Sikkasztó bankárok

Budapest, aug. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlinből jelentik: Wolff és Leipziger bankárokat sikkasztás miatt egyenként tízevi fegyházra és politikai jogaiknak 5 évre való elvesztésére ítélték. A védő azon kérelmét, hogy Wolffot 20,000 márka biztosítéki összeg letétele esetén szabadlábra helyezték, a törvényszék elutasította.

Eltűnt czégvezető.

Budapest, aug. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Engelbach Alajosról, a budapesti Schmidt és társa czég vezetőjéről azt híresztelték, hogy titokzatosan eltűnt. Most a czégvezető nyilatkozik, hogy egyáltalán nem tűnt el, hanem Bécs melletti Badenben nyaral családjával.

Oroszország termése.

Budapest, aug. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szent-Pétervárról jelentik: A legjobbnak vett vetések is gyengébb eredményeket adnak a rendszer középtermésnél. Az átlagos buzatermés nem fogja megütni az 5 hektolitert.

Közgazdaság.

Kimutatás

a „Torontálmezei takaré- és hitelbank” 1892. évi július havi forgalmáról.	
Pénztári betétek	
Állása június hó végével	674677 43
betétek július hóban	98408 —
összesen	773085 43
visszafizetések július hóban	73271 11
Állása július hó végével	699814 32
Folyó számlái betétek	
Állása június hó végével	35124 21
betétek július hóban	13045 20
összesen	48169 41
visszafizetések július hóban	413 2 75
Állása július hó végével	7176 66
Leszámítolási üzlet	
a tárcza állása június hó végével	783566 75
leszámítottatott július hóban	147984 9
összesen	931551 66
visszleszámítottatott és visszafizettetett július hóban	241969 97
a tárcza állása július hó végével	689581 69
Értékek értékpapírokra	
Állása június hó végével	8758 —
kiadások július hóban	650 —
összesen	9408 —
visszafizetések július hóban	1540 —
Állása július hó végével	7868 —
Ingatlan-kölesonök	
Állása július hó végével változatlanul	14606 19
Pénztár-forgalom	
készpénzgyenleg június hó végével	11447 25
bevételek július hóban	4733 3 21
összesen	48410 46
kiadások július hóban	4335 8 45
készpénzgyenleg július hó végével	1291 98

— Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1892. augusztus 12. Hizott sertés árak: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 klgrammon felüli sulyban) 41 $\frac{1}{2}$ —45 $\frac{1}{2}$ krig. Öreg közép (páronként 300—400 klgr. sulyban) — — — — — kr. Fialat nehéz (páronként 320 klgron felüli sulyban) — — — — — 47 krig. Fialat közép (páronként 251—320 klgr. sulyban) 47—48 krig. Fialat könnyű (páronként 250 klgrig terjedő sulyban) 48—49 $\frac{1}{2}$ krig. II. Magyar ar szedett: Nehéz (páronként 280 klgron felüli sulyban) — — — — — kr. Közép (páronként 220—280 klgr. sulyban) 46—47 krig. Könnyű (páronként 220 kilogrammra terjedő sulyb.) 47 $\frac{1}{2}$ —49 $\frac{1}{2}$ krig. — Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klgr. felüli sulyban) 46—47 krig. Közép (páronként 220—260 klgr. sulyban) 46 $\frac{1}{2}$ —47 krig. Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő sulyban) 47—47 $\frac{1}{2}$ krig. Sertéslétszám 1892. aug. hó 10-én volt készlet 147531 drb. 1892. augusztus 11-én felhajtott 1664 darab. — 1892. augusztus 11-én elszállított 3866 drb. 1892. augusztus 12-én maradt készletben 145329 drb. — A hizottsertés üzlet-irányzata: Az üzlet változatlan.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy csúnya asszony története.

(Eredeti regény egy kötetben.)

— A „Torontál” száma: írta: —

Törös Tivadar.

(25-ik folytatás.)

XVII.

Mikor Dersei kapitány a hivatalos iratok közt rájött arra a titokra, a mit a papirzacskó árult el neki, azonnal készen volt a tervvel, hogy Fejérvölgyre utazik. Ha a szökevény a szökés meggyőzésének esetére Zomorát Varnay ügyvédhez utasította Fejérvölgyre s ha ez a Varnay még ott van, azzal el lehet úgy báni, hogy fölvilágosítást adjon a szökevényről. A hogy a volt fegyőrt elfogatta, Dersei még az nap jelentést tett a dorosi főkapitánynak és a bizalmas jellegű közlés után pár napi szabadságidőt vett magának és a mint láttuk, meg is érkezett Fejérvölgyre.

A szállodában Dersei birtokosnak írta be magát óvatosságból, nehogy illetéktelen orrok megérezzék a dorosi rendőrkapitány jelenlétét. Nem is érintkezett senkivel s az első napon a rendőrségnél sem tett látoga-

tást, nehogy az időelőtti allarmirozás esetleg keresztülhuzza tervét. Mindössze Varnay ügyvéd után tudakozódott a portásnál, ki nagy szolgálatkészséggel adta tudtára, hogy Varnay ügyvéd ugyan, de nem a maga szakkállára dolgozik, mert évek óta a Dengelegi segédje. Arra a kérdésére Derseinek, hogy mi vitte Varnayt arra, hogy késő férfikorában ügyvédsegédségre adja magát, csak azt a választ kapta, a mit már tudunk Varnay szerelme tárgyáról — a borrhól.

Mindössze ennyi fölvilágosítással tért Dersei kapitány a Dengelegi ügyvédi irodájához, hol azonban nem kis meglepetésére azzal fogadták, hogy Varnay irodavezető pár nap óta sürgős ügyben Erdélyben M. lyt tartózkodik s csak két nap múlva fog visszatérni. Dersei tehát, legjobb akarata mellett sem tehetett egyebet, minthogy össze vissza járta a várost, órák hosszán át lapokat olvasott a kávéházakban. Az időt még nem látta elérkezettnek arra, hogy a rendőrségnél mutassa magát.

Éppen egy pár órai kóborlás után tért vissza megérkezésének első estején a szállodába, midőn a lépcsőkön fölhaladva, egy koros ferfit látott enyelegni a feltűnően szép és rendkívül csinosan öltözött szobaleánnyal. A hogy a jól világított lépcsőházban a szerelmeskedő pár előtt elhaladt, azonnal észrevette, hogy a férfi ahogy őt megpillantotta, rögtön abba hagyta a beszédét, elsápadt és — mintegy saját magát akarván eltakarni — görcsösen ölelte át a leányt. Dersei áthatóan nézett a vörös arcú, erősen borvirágos orru, öszbevegyült haju alakra, de egészen ismeretlennek tűnt föl előtte. Hiába gondolt vissza egyes alakokra, akik a dorosi rendőrségi szobában megfordultak, közülük egyre sem akadt, aki e különös viselkedésű emberrel azonosítható lett volna.

Szobájába érve fölgyújtott és a becsöngetett pinczérnek meghagyta, hogy ott terítsen neki a szobában. A hogy aztán tul volt a vacsorán, le akart feküdni, de sokkal izgatottabbá tette a lépcsőházi jelenet sajátosságos volta, sem mint akkor csak képzelni is tudta volna előre. Dersei telivér rendőr volt és a látottak nem hagyták nyugodni. Az bizonyosnak tetszett előtte, hogy a lépcsőházban a szobaleánnyal enyelgő ember ráismert és zavarba jött látására. De hát ki az az ember? Idegen-e, vagy itt lakik a városban? Vagy talán egyszerű vendége a kétes erkölcsű csinos leánynak?

— Ezt meg kell tudnom! — határozta el magában, és azonnal becsöngette a szobaleányt. Egy pár perczig váratott magára s csak azután dugta be a fejét az ajtón és kaczerán mosolyogva kérdé:

— Parancsolni tetszik?

— Igen; valamit szeretnék kegyedtől kérdezni, kedves.

A leány ügyes bókot csinált, és ruganyos léptekkel sietett a feléje közeledő Derseihez. Egész közélről is nagyon szépnek találta Dersei a leányt s szinte sajnálta őt ilyen sorsban látni. Pompás telt termet, örökké mosolygó barna szemek, vakító fehér arczbőr, csengő behizelgő hang, — mely egy kissé gyermekes gondolkozást eláruló szavakat csicsergett beszédközben, — őszinte, nyílt kedély. Ennyi szerencsés adománnyal talán egy munkás, derék férjet is boldogíthatott volna. És így?...

A leány azonban nem látszott ilyen sötét gondolatokkal bibelődni, mert a Dersei kérésére azonnal helyet foglalt mellette az alacsony pamlagon, és a szeme közé nevetett, mihelyt Dersei azt kérdezte:

— Nem fél tőlem?

— Nem vagyok én olyan ijedős! — és vizsgálódva nézett végig a mellette ülő kapitányon, ki elegáns öltözetével és gyöngéd, urias magatartásával csakhamar megnyerte a leány bizalmát, mint a hogy arra az ilyen teremteséknél nem is kell sem egyéb, sem több idő. A kapitány ennek kétszeresen örült. Először ő sem idegenkedett az ingerlő leánytól, majd pedig észébe jutott, hogy ez a könyelmű teremtés távolról sem lenne ilyen bizalmas iránta, ha a lépcsőházban vele volt férfi aggodalmát megtudta volna.

Dersei nyomban elhatározta, hogy célja érdekében egy kis játékot enged meg magának, és átölelve a leányt, kissé érzékeny hangon mondá:

— Látja, kedves, maga milyen rossz!

— Én?! — kiáltá nevetve a leány.

— Na, igen maga! Mielőtt megkérdezett volna engem, szeretőt fogadott magának.

A leány egész erejéből nevetett föl a tréfára, majd ellenállhatlan kacérsággal felelt:

— Hja! Nem tehetek róla, hogy az ilyen csinos férfiak olyan későn mondják meg az embernek, hogy szeretnének megvizsgáltatni!

— Hát csakugyan nagyon későn jöttem?

— Azt nem lehet tudni!

— Dersei elbocsátotta a leány derekát és tettetett komolysággal mondá:

— Pedig egészen rabja vagyok magának, a mióta láttam.

— Talán sok is lesz! — nevetett tovább a leány, majd szentimentális hangon tette utána: Különbözik a férfiak mind hamisak és mind így beszélnek, a míg a szegény leányok mellett ülnek. Azután jön egy másik!

A kapitány sietett a játékot előbbre vinni:

— Mondja maga szép leány — hangzott egész komolyan, — szereti ezt az életet?

A leány csodálkozva nézett reá és elfogódva kérdé:

— Miért mondjam meg ezt?

— Komoly célom van magával és nagyon érzem, hogy különösen ragaszkodom magához.

— Oh, ha hinni tudnék?!

— Hígyjen nekem, kedves, édes szépem! — és itt már szenvedélyesen szavalt a kapitány és újra átölelte a kifogástalanul fűzött derekat — és mondja őszintén, nem hagyná it értem ezt az állást?

A leány reszketve válaszolta:

— Attól függ, hogy miért?

— Látja, én agglegény vagyok, de nem tudok megnősülni. Inkább szeretnék a kastélyomba egy ilyen aranyos madarat sokáig fogva tartani! Tejbe-vajba fürösztetni! Na, nem felel, cicca! — Hogy is hívjam?

— Nina, — válaszolt meglepetésében alig hallhatólag a leány.

— No, kedves Nina, eljön-e velem? ... Mégis hallgat? — Ah, tudom, bizonyosan van már valakije!

— Nincsen! Igazán nincs!

— Eh, dehogy nincs! Hát az, akivel ugy szerelmeskedett az előbb is a lépcsőházban?

— Bah! Az egy vendég! Egy bolond? — Ugy látszik, jó bolond, hogy ennyi ideig lehet Ninának érte habozni, hogy jön hozzám, vagy sem ...

— Szent isten! — kiáltott föl indulatosan a leány, — csak nem hiszi, hogy szerettem azt a borvirágtartót?!

— Hja, — válaszolt ravaszul a kapitány, — vén emberek hálásak, csöndesek ...

— Jegyezze meg magának, kérem, — vágott közbe bizonyos mulattató méltósággal a Nina, — hogy én még mindig nagyon fiatal vagyok ahhoz, hogy egy ilyen vén rücskös mulattatni tudna!

— Az attól függ, hogy ki vagy mi az a vén rücskös, — tüzelte tovább a kapitány a fölingerült leányt.

— No bizony! Egy mindenes, és nem is grófnál vagy bárónál, hanem egy gazdag ügyvédnél. Hát mi az? Észre se veszi senki a városban: jó formán nem is it lakik.

— Nem ide való?

— Persze, hogy nem! Hetekig ott ül a Dengelegi ügyvéd kastélyában, ahol felügyelő. Mondom, hogy olyan mindenes!

— Hja, az ilyeneknek jut is marad is, tóditotta a szót Dersei, hogy éppen ki ne essék a szerepéből, de valóságos egyeltes a Nina minden szavat, és igyekezett a kikerülhetlen végére jutni a dolognak.

— Igen, kedves Nina, — folytatólag mondó hangon, — ha tehát kegyed nem akazja, egy családossal nekem több vagy kevesebb ... Legyen továbbra is a ...

— Mártoné!? — kacagott föl idegesen a leány.

— Így hívják a szeretőjét?

— Mindjárt itt hagyom, ha még egyszer szeretőmnek mondja azt az embert!

— Nem volt, és nem is lesz soha az?

— Nem soha, a míg egy ilyen csunya fekete férfi néz reám! — szólt Nina egészen a kapitányhoz huzódva. Ez átölelte a leányt. Most már eleget tudott. Lehet tréfálni.

— Jön hát velem, Nina?

— Megyek, megyek!

— És lesz az én kis gazdasszonyom?

— Igen; csunya fekete! — motyogta kedves gúnyolódással és össze-visza csókolt a Derseit.

Az ajtón kopogtak.

— Az ördögbe is! — pattant föl Dersei, — ki az?! — A leány hirtelen a szoba közepén termett.

— Szabad instálom?! — kiáltá kívülről egy Dersei előtt rendkívül ismerős hang, mire ez fölállott a pamlagról.

— Lehet!

A másik pillanatban nagy alázatosan nyitott be az ajtón a derék darabont — Nyikulaj ...

(Folytatása következik.)

Nyilttér.*)

Fekete, fehér és színes damasztelymeket

mérenként 1 frt 50 krtól 7 frt 75 krig (38 különböző fajtában szállit) egyes megrendelt öltönyökre, vagy egyes végekben is postabér- és vámmentesen **Heineberg G.** (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára **Zürichben** Mintak postafordulóval küldetnek. Svájcba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. (30.-27)

* Az e rovat alatt közzétett nem vállal felelősséget a szerk.

Szerkesztői üzenetek.

— B. F. („A könyvben“) Nagyon ártatlan história és minden jóindulatunk daczára — a melylyet végig olvastuk, — csak arról tudtunk meggyőződni, hogy a dolog csupán arra az első osztályban utazó fiatal párra nézve lehet kellemes, de elolvastatásával nem mernők olvasóink türelmét próbára tenni.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1892 május 1-től.

Menetrend a Nagy-Kikinda—nbecskereki vasútvonalon

Nagy-Kikinda—Nagy-Becskek.	3512 3514 3502		
	v. v.	v. v.	sz. v.
	I. II. III. osztály		
Budapest ind.	6.30	8.25	2.35
Temesvár	9.50	11.30	4.00
Nagy-Kikinda	3.05	4.05	7.20
Karlova	4.02	4.45	8.04
Beodra	4.25	4.57	8.19
Török-Becse—Aracs	5.35	5.35	9.02
Kumán	6.06	5.56	9.22
Melencze	6.40	6.5	9.41
Ellemér	7.09	6.34	10.11
Nagy-Becskek	7.38	6.51	10.15
	érk.		

Nagy-Becskek—Nagy-Kikinda.	3501 3511 3513		
	sz. v.	v. v.	v. v.
	I. II. III. osztály		
Nagy-Becskek ind.	5.51	12.0	7.20
Ellemér	6.08	12.21	7.44
Melencze	6.30	12.51	8.6
Kumán	6.46	1.11	8.37
Török-Becse—Aracs	7.11	1.49	9.19
Beodra	7.45	2.24	10.4
Karlova	7.56	2.42	10.33
Nagy-Kikinda	8.36	3.30	11.13
	érk.		
Temesvár	—	5.20	4.24
Budapest	1.20	—	8.15

Menetrend a Torontáli helyi érdekű vasutak vonalain

Verscez Nagy-Becskek.	364-360 3612		
	v. v.	sz. v.	v. v.
	I. II. III. o.		
Temesvár ind.	—	—	12.00
Verscez	5.50	2.20	—
Verscez-Rét	5.57	2.25	—
*Temes-Paulis	6.04	2.32	—
Bethlen-Tanya	6.11	2.42	—
*Szivattyutelep	6.22	2.53	—
*Loudon-Tanya	6.29	3.04	—
Nagy-Margita	6.37	3.13	—
Zichyfalva	6.49	3.25	—
Györgyháza	7.01	3.40	—
Szécsénfalva	7.16	3.57	—
Ó-Lécz	7.24	4.07	—
Kanak	7.33	4.19	—
Bóka	7.49	4.38	—
Szécsány	8.00	4.52	—
	érk.		
Párdány l. alul.			
Szécsány ind.	4.01	8.10	5.07
Szárcsa	4.27	8.24	5.24
*Lajosmájer	4.41	8.37	5.37
Pusztá-Kenderes	4.50	8.43	5.46
Lázárföld	5.01	8.51	5.57
Nagy-Becskek-Bégapart	5.32	9.15	6.31
Nagy-Becskek	—	—	6.35
	érk.		

Nagy-Becskek—Verscez.	3601 3611		
	sz. v.	v. v.	v. v.
	1., 2., 3. o.		
Nagy-Becskek ind.	8.15	—	—
Nagy-Becskek-Bégapart	8.22	5.23	—
Lázárföld	8.50	5.53	—
Pusztá-Kenderes	8.56	6.06	—
*Lajosmájer	9.2	6.14	—
Szárcsa	9.16	6.30	—
Szécsány	9.29	6.43	—
Szécsány	9.44	7.0	—
Bóka	9.57	7.1	—
Kanak	10.14	7.25	—
Ó-Lécz	10.23	7.46	—
Szécsénfalva—Ráros—Istvánvölgy	10.32	7.58	—
Györgyháza	10.42	8.10	—
Zichyfalva	10.54	8.27	—
Nagy-Margita	11.09	8.43	—
*Loudon-Tanya	11.18	8.52	—
*Szivattyutelep	11.26	9.01	—
Bethlen-Tanya	11.39	9.15	—
*Temes-Paulis	11.47	9.25	—
Verscez-Rét	11.55	9.33	—
Verscez	11.59	9.37	—
	érk.		
Temesvár	3.16	—	—

Szécsány—Párdány.	3702 3712		
	v. v.	v. v.	v. v.
	II. III. o.		
Szécsány ind.	9.34	7.05	—
Módos	9.56	7.32	—
*Fény	10.07	7.44	—
Párdány	10.18	7.56	—
	érk.		

Párdány—Szécsány.	3713 3711		
	v. v.	v. v.	v. v.
	II. III. o.		
Párdány ind.	7.0	3.50	—
*Fény	7.13	4.03	—
Módos	7.27	4.18	—
Szécsány	7.50	4.41	—
	érk.		

Az éjjeli órák — esti 6 órától fogva reggeli 5 óra 59 percig — a perczek számjegyeinek aláhúzása által (6.00—5.59) vannak megjelölve.

A *-gal jelzett állomásokon a vonat csak feltételeken fel- vagy leszállás végett áll meg.

Dr. Brájfer Lajos fel. szerk. távollétében a szerkesztésért felelős Jurkovic Aladár, főmunkatára.

H i r d e t é s e k.

Felhivás.

A cholera fellépésének és esetleges járványvá váló fejlődésének megakadályozása végett szükségessé vált a kellő óvintézkedéseket megtennem s városunk összlakosságát a köztisztaságra felhívnom, minélfogva a házak udvarán egybegyűlt szemétnak hetenként legalább kétszeri kihordásán és az árnyékszéknek valamint a pöczegödöröknek alapos kitisztásán kívül a következőket rendelem el:

1. Az árnyékszék, szemét és pöczegödörök, valamint a fedett és nyitott föld feletti és a házakból kiömlő csatornák a mai naptól kezdve fertőtlenítendők.

2. Ezen fertőtlenítés magánházakban hetenként kétszer, míg fogadóknak, kávéházakban, sörházakban és korcsmákban valamint nyilvános és középületekben minden nap eszközözendő.

3. A fertőtlenítés minden egyes esetben az ezen alkalomból kiküldendő és ellenőrködő egészségügyi biztos jelenlétében fog megtörténni; ugyanazért a háztulajdonosoknak kötelességévé teszem, hogy minden egyes ház részére hetenként legkevesebb 2 liter 60 százalékos nyers carbolsav oldatot saját költségükön beszerezzenek és készletben tartsanak mely a pontos ellenőrzés lehetővé tétele végett az egészségügyi biztos jelenlétében literenként az ötszörös mennyiségű vízzel hígítva és a fertőtlenítésre felhasználva lesz.

A házakból kiömlő nyitott és fedett csatornák vasgálicz oldattal is fertőtleníthetők azonban az árnyékszék és pöczegödörök valamint a szemétdörmök fertőtlenítése kizárólag az ötszörös vízzel hígított 60 százalékos nyers carbolsav oldattal van megengedve, míg a más kevésbé hatásos szerrel való fertőtlenítést eltiltom.

4. Miután nemcsak 60 százalékos hanem többféle száz léku nyers carbolsav oldat is gyártatik s mivel kevesebb százalékos nyers carbolsavnak hígítása által az egész fertőtlenítés illuzoriussá válik, ennélfogva a gyógyszerészek és azon kereskedők, kik ezen szernek elárúsításával foglalkoznak, fertőtlenítési célra csakis 60 százalékos nyers carbolsav oldatnak tartására és elárúsítására köteleztetnek.

Az elárúsítók köteleztetnek arra is, hogy a fertőtlenítési célra forgalomba bocsájtandó carbolsav folyadékot tartalmazó minden egyes üveget felírással ellássák s hogy ezen nyers carbolsavoldatnak 6 százalékat saját aláírásukkal jelezzék. A vegyvizsgálatot éber figyelemmel fogom ellenőrizni.

5. A cholera járványnak fellépése esetén az ezen járványban megbetegedetteknek ürülékei a készletben lévő 60 százalékos nyers carbol folyadékkal azonnal fertőtlenítendők lesznek.

Midőn a fenti óvintézkedésekre városunk összlakosságát a közegészségügy érdekében különös tisztaságra ujjolag és komolyan felhívom, úgy méltán elvárom városunk közönségétől azt, hogy a cholera járvány elleni védekezés körül megkivánt óvintézkedéseket saját jól felfogott érdekében lelkiismeretes pontossággal betartani fogja s hogy a közegészségügy előmozdítása és fenntartása körül engem eljárásaimban támogatni fog.

Kijelentem egyidejűleg miszerint a kellő ellenőrzést a legnagyobb szigorral fogom eszközölni s hogy a fenti intézkedéseim ellen vétőket 5—100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sújtni fogom.

Nagybecskerek, 1892. évi augusztus 14.

Reitter Oszkár,
h. rendőrkapitány.

Aufruf.

Infolge Auftretens der Cholera und zur Verhinderung einer eventuellen epidemischen Verbreitung derselben, sehe ich mich veranlaßt, die nöthigen Schutzmaßregeln in Anwendung zu bringen und die Gesamtbewohner unserer Stadt zur größten Reinlichkeit aufzufordern; demgemäß wird hiemit außer der mindestens zweimaligen Ausführung des Mistes aus den Höfen und der gründlichen Reinigung der Senkgruben und Aborte, Folgendes angeordnet:

1. Aborte, Mist- und Senkgruben, sowohl offene als gedeckte aus den Häusern führende Kanäle und Rinnen sind von heutigem Tage an zu desinfiziren.

2. Diese Desinfizirung hat in Privathäusern wöchentlich zweimal, in Hotels, Gast-, Kaffee- und Bierhäusern, wie auch in öffentlichen Gebäuden jedoch täglich stattzufinden.

3. Die Desinfizirung wird in jedem einzelnen Falle im Besitze eines behufs Controlle entsendeten Sanitäts-Commissärs vorgenommen; jedem Hausebesitzer wird es daher zur Pflicht gemacht, für jedes einzelne Haus wöchentlich mindestens zwei Liter 60 perzentige rohe Carbonsäurelösung aus eigenen Mitteln anzuschaffen und in Bereitschaft zu halten, welche behufs genauer Controlle in Gegenwart des Sanitäts-Commissärs per Liter mit Wasser fünfmal verdünnt und zur Desinfizirung verwendet wird.

Die aus den Häusern führenden offenen als auch gedeckten Kanäle oder Rinnen können auch mit Eisennitrat desinfizirt werden, während die Desinfizirung der Aborte, Mist- und Senkgruben ausschließlich mit der fünfmal verdünnten 60 perzentigen rohen Carbonsäurelösung zu geschehen hat und ich das obige minderwertige Mittel hierzu anzuwenden hiemit verbiete.

4. Nachdem nicht nur 60 perzentige rohe Carbonsäurelösung fabrizirt, sondern dieselbe in verschiedenen Perzenten erzeugt wird, jedoch die Anwendung einer minderperzentigen rohen Carbonsäure in verdünntem Zustande jede Desinfizirung illusorisch macht, werden die Apotheker und Kaufleute, welche sich mit dem Verlaufe dieses Mittels befassen, hiemit verpflichtet, zu Desinfizirungszwecken nur 60 perzentige rohe Carbonsäurelösung zu verkaufen.

Ferner werden die Verkäufer verpflichtet, jede zu Desinfizirungszwecken mit Carbonsäurelösung gefüllte Flasche mit Etiquette zu versehen und den 60 perzentigen Gehalt mit eigenhändiger Unterschrift zu bezeugen.

Die chemische Ueberprüfung wird strengstens überwacht.

5. Im Falle des Auftretens der Cholera, sind die Abführstoffe des Erkrankten sofort mit dieser 60 perzentigen rohen Carbonsäurelösung zu desinfiziren.

Indem ich die Gesamtbewohner unserer Stadt im Interesse der öffentlichen Gesundheitspflege wiederholt und ernstlich zur Einhaltung obiger Schutzmaßregeln und zur größten Reinlichkeit auffordere, erwarte ich seitens derselben in ihrem ureigensten Interesse, die gewissenhafteste Befolgung der Schutzmaßregeln und daß mich dieselbe in meinem Bestreben zur Erhaltung der öffentlichen Gesundheit unterstützen wird.

Gleichzeitig wird hiemit kundgemacht, daß ich die strengste Controlle üben und jeden gegen meine obigen Verfügungen handelnden mit Geldstrafen von 5—100 fl. ahnden werde.

Gr.-Beckereck, 14. August 1892.

Oskar Reitter,
Subst. Stadthauptmann.

Позив.

Да би несрећу случај, наступање Колере или приљепчивост ма које болештине предупредили, поред позивања на ооварошко становништво: да своје авлије седмично најмање двапут почисте, ђубрад напоље изнесу, и аборте како и ђубришта чисто држе, налазим за нужно осим тога још учинити следеће наредбе.

1. Аборти, ђубришта, јамурије и по авлијама, како и из под капија налазећи олици имају се од данашњег дана редовно десинфицирати.

2. Десинфицирање има се спровести: у приватним кућама двапут седмично, до ли у кафанама, гостоницама, биртовима, пиварана, јавним јавним местима сваког дана.

3. Десинфицирање биваће у сваком поједином случају у присуству за ту цел изасланог здравственог комесара; с тога стављам у дужност сваком овдашњег поседнику здања, да за сваку кућу појединце, седмично 2 литре 60 перц течнога карбола у преправност држи, како би у присуству здравственог комесара, при десинфицирању — са разлагањем 5 делова воде по литри — употребити се могло.

Из кућа, под капијама текући — покривени и отворени — олуци могу се десинфицирати и са растопљеном галицом, до ли аборти ђубришта и находеће јамурије, сем 60 перц. течнога карбола, другим течностима десинфицирати — забрањујем.

4. Пошто се течни карбол и у слабој јачини од 60 перц. продаје, те при десинфицирању, — са разлагањем воде — своју снагу губи, то у обвезу стављам све овдашње лекарише и оне трговине, који исти карбол продају, да за цел само 60 перц. продати имаду.

Продаоци горепоменутога карбола, овим се обвезују, да исти са јачином од 60 перц. у флашама са својим подписом означе. Испит количине снаге и квалитета пратићу најстрожије.

5. У случају наступање колере, а у истој оболелога „од-глаз“, има се — у приправности налазећем 60 перц. карболском течношћу десинфицирати.

Пошто очекујем од овдашњег становништва, да горепоменуте наредбе, у корист здравственога положаја, гледе чистоће — тачно извршују, а у случају наступања колере, да ће по својој најдољој увиђавности нужна поступања извршавати, у своју корист надам се да ће ме ово варошко становништво, у унапређивању, опште здравствене користи подпомагати.

Уједно изјављујем, да ћу нужно набљудавање гледе извршавања ових наредба, најстрожије пратити, а оне, који би се истим наредбама противу-словили од 5—100 форијата казна терети ће.

У Вел.-Бечереку, 14. августа 1892.

Рајтер,
редарств. капетан.

Kazánkö-ellenes vegyülek

allandó gőzgépek és kazánok
részére beszerezhető

KREMER FÜLÖP

építőanyag kereskedésében.

Nagybecskerek. (253—11)

Használati utasítás ingyen.

!PÉNZ!

földekre és házakra
a legolcsóbb kamatok mellett

a legkisebb összegtől a legmagasabbig közvetítjük.

A visszafizetés tetszés és tehetség szerint történhetik.

Pontos és gyors keresztülvezetés felett mindenki meggyőződve lehet és szolgál minden e szakmába vágó felvilágosítással bérmentve.

Együttal ajánlom magamat mindennemű állami és magansorsjegyek, arany és ezüst pénzek, idegen bankjegyek meltanyos bevasárlása és eladására, nemkülönbén mindennemű szelvények beváltására. (2—16)

Igervények minden huzásra.

Részletlevelek valamennyi sorsjegyekről.

I. nagybecskereki váltó- és bizományi üzlet

Kadelsburger L.

3745. tkvi sz. 1892.

(378—1.1)

Arverési hirdetmény és arverési feltételek.

A törökbecsei kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Jankovits Ferencz arasi lakos végrehajthatónak, özv. Jankovits Lipótné Julianna, ugyis mint kk. gyermekei Jozefa, Mikály és Adél, mint néhai Jankovits Lipót örökösei törökbecsei lakosok gyámja végrehajtást szenvedő elleni 120 forint tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék kerületében lévő Törökbecse községi 526. sz. tjkvben foglalt 714., 715. hr. és 537. öi. sz. ház és 70 □-ölnyi beltelek 400 ft kikiáltási árban 1892. évi október hó 15-ik napján d. u. 3 órakor e kir. járásbíróóság telekkönyvi helyiségeiben megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alól is el lesz adandó.

2. Arverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881:LX. tcz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában jelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881:LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles a vételárt két egyenlő részletben, és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap, a másodikat ugyanazon naptól számított 30 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 6 százalék kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsában s az 1881. évi december 6-án 39425. igazságügyministeri sz. alatt kelt rendeletben előirt módon a nagybecskereki kir. adóhivatal, mint bírói letétpénztárnál lefizetni. A bánatpénzt a jbiróság az utolsó részletbe fogja beszámítani.

4. A vevő köteles az épületet a birtokba léptetés

napjával tüzkár ellen biztosítani s a biztosítási bárczát e naptól számított 15 nap alatt a tlkönyvi hatóságnál bemutatni.

5. Az árverés jogerőre emelkedése után, minden esetre azonban csak az árverés napjától számított 15 nap leteltével (a mennyiben az 1881:LX. tcz. 187. §-a értelmében utóajánlatot sekisem ad) vevő az ingatlan birtokába lép s vételi bizonyítványt kap. Az ingatlant terhelő s az árverés napját követőleg esedékes adókat és hasonló természetű közterheket a vevő lesz köteles viselni. A megvett ingatlan hasznai és terhei a vevőt a sikeres árverés napjától fogva illetik meg.

6. A tulajdonjog bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után lesz hivatalból elrendelve a vevő javára. Az átruházási költségek a vevőt terhelik.

7. A mennyiben a vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tenne, a megvett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kérelmére s az 1881:LX. tcz. 186. §-a értelmében a vevő veszélye és költségére bánatpénznek elvesztése mellett újabb árverés alá lesz bocsátva s csupán egy határidő kitűzése mellett az előbbi becsáron alól is eladva.

A vevő azon esethen, ha az ingatlan a korábbi vételárnál olcsóbban kelne el, a régibb s újabb vételár közti különbözetet megtéríteni tartozik, ellenben a netaláni többlet őt nem fogja illetni.

A végrehajtható követelése áll:

120 ft tőkéből, 1891. évi ápril hó 25-ik napjától folyó 6 százalék kamatból, 4 ft 23 kr. óvási, $\frac{1}{3}\%$ váltódíj, 37 ft per, 13 ft 10 kr. végrehajtási és 8 ft árverés kérés költségekből.

Kelt Törökbecsén, a kir. jbiróság tlkvi hatóságánál 1892. évi július 8-án.

J a k a b f f y, kir. jbiró.

A. & A. Crompton & Co. limited

Park- & Woodend Mills near
Oldham.

A hosszú évek sora óta előnyösen ismert „Extrahard-water-Qualitäten Abram Crompton, Travis Milne Crompton“ fonalgár óva inti vevőit hasonló utánzatok vásárlásától, habár azok teljesen hasonló kiállítással és csomagolással vannak is ellátva és egyuttal

200 (kétszáz) forint

jutalmat fizetnek annak, a ki készítményeik utánzóját olyképen nevezi meg, hogy azt bíróilag felelőségre vonatják.

Eziránti értesítéseket a következő czimek alatt kérünk: (249—13.11)

A. & A. Crompton & Co. limited,

Shaw, near Oldham, Angolország

Leopold Rosenzweig & Söhne,

Bécs, I. Gonzagagasse 16

vagy

Dr. Emil Links, udvari- és bir. ügyvéd,

Bécs, I. Hohenstaufengasse 2.

Cognac-quint-kivonat.

Védjegy a cognac-
quint-kivonat
számára.

Kitünő egészséges és tartalmas cognac pillanat alatti készítésére, mely a valódi francia cognactól semmiben sem különbözik, ajánlom e jónak bizonyult különlegeséget (338—50-5)

Ára 1 kilónak (elég 100 liter cognac készítésére) 16 forint osztrák érték. Készítési utasítás ingyen mellékeltek.

Legjobb sikerért és egészséges gyártmányért kezességek.

Spiritusz megtakarítás

érhető el felülmulhatlan pálinka-erősítő-kivonatom által; ez az italoknak kellemes, erőteljes izet ad és csakis nálam kapható. Ára különként 3 ft 50 kr. (600—1000 literre) használati utasítással együtt.

E különlegességeken kívül ajánlom még valamennyi essenciát, rum, szilvapálinka, törköly, fűkeserű, valamint a létező likörök, szeszitalok, cezet és borezet készítésére felülmulhatlan minőségben. Készítési utasítások ingyen mellékeltek.

Árjegyzék ingyen.

Egészséges gyártmányokért kezességet vállalok.

POLLÁK KÁROLY FÜLÖP

ess enczia-különlegességek gyára PRÁGÁ-ban.

(Tisztes képviselők kerestetnek.)

3896. tkvi szám 1892.

(379—1.1)

Árverési hirdetményi kivonat.

A törökbecsei kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Deutsch Ignácznak Dosztanits Jova elleni végrehajtási ügyében az árveréseni vevő és késedelmes fizető Dimitrievits György melenczei lakos kárára és veszélyére az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék kerületében lévő Tarras községi 98. sz. tjkvben foglalt 176. hr. és 96. öi. sz. ház és 1200 □-öles belteleknek Dosztanits Jova jutaléka 438 frt kikiáltási árban 1892. évi szeptember hó 17-ik napján d. e. 10 órakor Tarras községében megrendelt nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alól is el lesz adandó, s ha az

ujabbi árverésen a korábbi áron alul adatnék el az ingatlan, a különbözetet a korábbi vevő köteles megtéríteni, mint árverelő pedig részt nem vehet.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékat készpénzben, vagy az 1881: LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában jelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. tcz. 72. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatali órák alatt e kir. járásbiróságnak tkvi irattárában s a Tarras községelöljáróságánál megtekinthetők.

Kelt a törökbecsei kir. járásbiróság tkvi hatóságánál, 1892. évi július hó 11-én.

J a k a b f f y,
kir. jbiró.

3962. tkvi sz. 1892.

(371—1.1)

Árverési hirdetményi kivonat.

A törökbecsei kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Glavás Milutin aracsi lakos végrehajthatónak, Knezsov Pája aracsi lakos végrehajtást szenvedő elleni 600 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést még pedig a korábbi végrehajthatók dr. Davidovits Bogdán 300 frt s jár. és Popovits Sándor 500 frt s járulékaiknak behajtása végett is elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék kerületében levő Tarras községi 271. számú tjkvben A. I. 1—21. s. sz. a. foglalt 538., 664., 703., 708., 747., 780., 889., 896., 945., 1003-a., 1134-a., 1160., 1201., 1318-b., 1357., 1544., 1577-a., 1592., 1603., 1626. és 1714. hr. sz. urbéri földek 928 forint kikiáltási árban, az ugyanezen tjkvben A. II. 1—8. s. sz. a. foglalt 501-2., 510 11., 511-18., 516-23., 1468 79., 1512-86., 1512-217. és 1554-18. hr. számú tartalékföldek az államkincstár által bejelentett tulajdoni igény épségben tartása mellett 466 frt kikiáltási árban 1892. évi október hó 19-ik napján d. e. 10 órakor Tarras községében megrendelt nyilvános árverésen következő feltételek alatt fognak eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alól is eladandó lesz.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási becsárának 10 százalékat készpénzben, vagy az 1881: LX. törvényzcikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyministeri rendelet 8. §-ában jelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. jbiróság telekkönyvi irattárában és Tarras községelöljáróságánál megtekinthetők.

Kelt Törökbecsén, a kir. jbiróság telekkönyvi hatóságánál 1892. évi július hó 17-én.

P e t r i k,
kir. jbiró.

A nagy csillagászati világ-óra

kiállítás

1. évi augusztus hó 13-án (szombaton)

a községi iskola földszinti helyiségeiben

(375-2)

lesz megnyitva.

Előadások: Délelőtt 9, 10 és 11 órakor. Délután 2, 3, 4, 5 és 6 órakor.

Belépti díj: I. hely 30 kr. II. hely 20 kr.

Gyerekek és katonák örmestertől lefelé felét fizetik.

„Zacherlin“

a legjobb szer mindennemű rovarok ellen.

A csodálatosan ható „Zacherlin“ ismertető jelei:

1. a lepecsételt palaczk, 2. a „Zacherl“ név.

Árak: 15 kr., 30 kr., 50 kr., 1 frt.

(161—6.6)

R a k t á r a k :

Nagy-Becsereken: Haidegger Ödön
Nack Gyula
Schlesinger Gerson
Prandell Rezső
Rósa Ignác
Schnitzler Lipót
Zimmerer Antal
Rósa Béla
Csada Károly
Billitz János

Nagy-Becsereken: Konkoly Lajos
Kovács S., gyógy.
Mangold Lipót
Weiterschan Jakab
Alibunáron: Grob Lajos, gyógy.
B.-Szent-Györgyön: Adler Károly
Titelen: Jankovits M. Lázár
Tor-Szécsányon: Kleszky J., gyógy.
Módoson: Deutsch testvérek
Zichyfalván: Brucker Ferencz.

Birtokot keresek.

Megvételre:

Azonnali készpénzfizetés mellett, 2500—3000 kat. hold terjedelemben. Feltételek: Vasúthoz közel, első rendű legyen, jó épületekkel, vízmentes.

Továbbá több kisebb terjedelmű birtokot is.

Haszonbérbe:

Egy 2500—3000 kat. holdas, és több kisebb terjedelmű, elsőrendű szántóföldből álló birtokot.

Szives ajánlatokat, a földterület teljes leírásával, a feltételek és utolsó ár közlésével csak tulajdonosoktól kér

Rosenberg Károly,

Arad, Simonyi-utca 2. szám.

(326—6.4)

Leány-nevelő-intézet Verseczen.

Mayering Emma (előbb Kutka Mária-féle) bennlakással összekötött 31 év óta fennálló és nyilvánossági joggal ellátott magán elemi és polgári leány iskolájában a tanév f. évi szeptember hó 5 én kezdődik és tíz hónappól áll. Bennlakók havi díja oktatás és teljes ellátásért a francia nyelv és táncz tanítást is beleértve 29 forint, a bejárók tandíja havi 3—6 frt. A növendékek az igazgató és három beunlakó nevelő felügyelete alatt állnak. A polgári osztályokban főrealiskolai tanárok oktatnak. Az intézetben összesen 14 tanerő működik, jó levegő és kitünő víz van. Bővebb értesítést nyerhetni Mayering Emma igazgató és tulajdonosnőnél Verseczen. (343—5.3)

Schlick-féle vasöntőde és gépgyár
részvénytársaság BUDAPESTEN.

Gyar és irodák: VI. KERÜLET, KÜLSŐ VÁCZI-UT. (91—18.12)
Városi iroda és raktár: PODMANICZKY-UTCZA 14. — Fiók-raktár: KEREPESI UT 77.

Gőz- és járgánycséplő-készületek,
számos első díjakkal kitüntetett szab. Schlick-féle 2 és 3 vasu ekék,
mélyítő- és egyetemes acél-ekék,
eredeti Schlick- és Vidats-féle egyvasu ekék, talajmivelő eszközök,
valamint Schlick-féle szab. „Haladás” sorbavetőgépek.
Takarmánykészítő gépek, darálók, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kőveket és marokrakó arató-gépek és fűkaszó-gépek szállítató mezeli vasutak stb.
Előnyös fizetési feltételek. — Legjutányosabb árak. — Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

KWIZDA JÁNOS FERENCZ,
cs. és kir. osztrák és magyar és román kir.
udv. szállító, körgyógyász

Korneuburg, Bécs mellett.

Évek óta kipróbált, fájdalom-
enyhítő háziszor
köszvény-, csúz-
és idegbán-
talmak-
nál.

KWIZDA-féle KÖSZVÉNY-FLUID

Szives-
kedjék a
védőjegyre
figyelnél s csakis
Kwizda köszvény-
fluidjet tessék kérni.
Kapható (53III-15.9)
minden gyógyszerárban.

Ára 1/1
palaczk
1 frt.

Ára 1/2
palaczk
60 kr.

Törlesztéses kölcsönt földbirtokokra

a birtok igaz értékének háromnegyed részéig és nem adóalapon eszközünk 14 nap alatt a hitelesítlen telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv vétele után. Semmi előleges költés. Törlesztés 25 évtől 50 évig tetszés szerint. Csekély kamattal a tőke is letörlesztetik. A betáblázott adósságok az igazgatóság által egyenesen kifizettetnek, a többlet készpénzben lesz megküldve a birtokosnak. Minden megyében vannak tekintélyes nagy birtokosok, városok, községek, kiknek vegyes terheiket átváltottuk egy olcsó és magas összegű törlesztéses kölcsönbe. A birtok becslésére most legalkalmasabb az idő, egy magas összegű és előnyös törlesztéses kölcsön biztos elérésére legkedvezőbb az alkalom, melyet elmulasztani pótolhatlan kár lenne. További felvilágosításokat készséggel és díjmentesen nyújt az okmányok beérkezése és a konkrét eset megemlítése után a budapesti hatóságilag engedélyezett (357—3.2)

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet

Budapest, vaczi-körut 39.

(Kéretik saját érdekében a cégre ügyelni.)

8604. I. szám 1892.

(374 - 3.3)

Árlejtési hirdetmény.

Alólirott főszolgabírótság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a pancsova—almás—glononi községi közlekedési útvonalon építendő 5 átereszt, vállalat útján leendő kiépítése szempontjából az árlejtés folyó évi augusztus hó 16-án délelőtt 9 órakor a pancsovai főszolgabírótság helyiségében fog megejtetni.

Az építendő átereszek tervei és költségvetései a pancsovai főszolgabírótság kiadó hivatalában betekintethetők.

Kelt Pancsován, 1892. évi augusztus hó 7-én.

Radoszavlyevics,
főszolgabíró.

Tavaszi
gyógyítás
Nyári
gyógyítás
Őszi
gyógyítás
Téli
gyógyítás.

Legjobb
bedörzsölő
szer
köszvény
csúz
és minden
meghülési
betegségek
ellen.

MOLL SEIDLITZ POR

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestajbók, gyomorgöröcs, gyomorégés, nyálk, széregedés, májbajok, vértelülés, aranyér és a legkülönbébb női betegségeknek. — Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt. — Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerárjaiban. MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9. — Szétküldés naponta utánvét mellett. Két doboznál kevesebb nem küldetik. (11—29)

Elismerés MOLL A. urnak Bécsben.
Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívélyes „Isten fizesse meg”-et mondok érte; ezek a gyomrot jóvá és főt könnyűvé teszik.
Tisztelettel Steinko P. J., lelkes Honnenschlagban.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer köszvény, csúz és a meghülés egyéb következményeinél legismertesebb népszerű. — Egy önzott eredeti üveg ára 90 kr. — Fő szétküldés Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által, Bécs, I., Tuchlauben 9 sz. Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítettek. Két üvegnél kevesebb nem küldetik. A raktárakban tessék határozatlan MOLL A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urnak Bécsben.
Kitünő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtók tartani magamnál. Mély tisztelettel Hornef, lelkes Micholupban.

Nagybecskereken kapható Kellner J., Kovács S., Moczkovcsák D. gyógyszer. és Haidegger Ö. urnaknál.